

Jonine pouke

“Sve se to, kao pralik, događalo njima, a napisano je za upozorenje nama, koje su zapala posljednja vremena.”
—1.Korinćanima 10: 11, Revised Version

PONEKAD KRŠĆANI ne obraćaju puno pozornosti na Stari zavjet, vjerojatno zato što se veliki dio odnosi na Izrael, i zato što postoji mnogo imena, mjesta i događaja koji su se dogodili davno prije Isusovog Prvog dolaska. Možda se ovo ne čini toliko relevantnim za nečiju vjeru kao opomene koje se nalaze u evanđeoskim izvještajima i novozavjetnim poslanicama. Proročanski orijentirani proučavatelji Biblije mogu u raznim starozavjetnim pripovijestima vidjeti moguća ispunjenja novozavjetnih događaja, ali čak i ako to nije slučaj, vrijedne pouke još uvijek se mogu steći iz proučavanja Božjeg odnosa prema likovima iz drevnih vremena i izrade isplativih programa za hod kršćana “uskim” putem. (Matej 7: 14) Takve su pouke iz Knjige proroka Jone.

Jona je prepoznat u 2.Kraljevima 14: 25 kao Božji sluga i prorok. Stoga bi se očekivalo da će takav odabranik izvršiti Gospodinove naredbe kako treba. Za razliku od drugih proroka, on nije bio poslan Izraelu nego poganskom narodu grada Ninive u kraljevstvu Asirije. Prorok Nahum opisuje Ninivu kao “krvnički grad... pun laži i pljačke”. (Nahum 3: 1, 7) Nakon što je Bog uputio

Jonu da propovijeda Ninivljanima, kakva je bila njegova reakcija? Nije ništa rekao, nego je jednostavno pobjegao i iz Jafe uzevši lađu koja je išla u Taršiš. (Jona 1: 1-3) Jona je ignorirao Boga i očito je bio neposlušan. Biblijski likovi često su činili ozbiljne pogreške. Gledajući njihove nedostatke, mogli bismo se čak osjećati malo superiornijima od njih, misleći u sebi da nikada ne bismo učinili ono što je Jona učinio.

ISPUNJAVANJE ODGOVORNOSTI

Ignoriramo li ikada, ili ne poslušamo, volju i Riječ Božju? Koristimo li sve prilike da drugima propovijedamo radosnu vijest Evanđelja onako kako bismo trebali? (Matej 28: 19, 20) Kao Gospodinov narod, ne bismo trebali bježati od svoje zadaće, kao što je učinio Jona, već shvatiti da trebamo ispuniti svoje odgovornosti. Kad je Izaija upitao koliko dugo treba naviještati Božju riječ, čitamo: “Ja rekoh: ‘Dokle, o Gospode?’ On mi odgovori: ‘Dok gradovi ne opuste i ne ostanu bez žitelja, dok kuće ne budu bez ikoga živa, i zemlja ne postane pustoš.’”—Izaija 6: 11

Što se tiče poslušnosti Bogu, podsjećamo se na sljedeću opomenu. “Ako ste suuskršli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite [grčki: vježbajte um], ne za zemaljskim! Ta umrijeste i život je vaš skriven s Kristom u Bogu!” (Kološanima 3: 1-3) Iako ne opravdavamo Jonin neuspjeh da posluša Božje upute o propovijedanju Ninivi, kao Isusovi sljedbenici mogli bismo se s razlogom upustiti u samopropitivanje. Jesu li uistinu naši umovi što je moguće potpunije usmjereni prema stvarima koje su gore? Ako nisu, onda u onoj mjeri u kojoj to nije slučaj, ne slušamo u potpunosti Riječ Božju.

Jona je spavao u lađi kad ju je pogodila strašna

oluja. Dok je oluja bjesnila, poganski mornari su se molili svojim bogovima za izbjavljenje. Bili su svjesni da se događa nešto neobično i bacili su ždrijeb kako bi utvrdili tko je uzrok njihove nesreće. Ždrijeb je pade na Jonu. Zapovjednik broda bio je prilično začuđen što on spava umjesto da zazove svog boga, te je upitao tko je on. Jona je izjavio da je Hebrej i da se boji Boga nebeskoga. (Jona 1: 4-10) Ugled kršćana, za razliku od Jone, sugerira sljedeći tekst: “Budi uzor vjernicima u riječi, u vladanju, u ljubavi, u vjeri, u čistoći.”—1. Timoteju 4: 12

Kao djece Božje, odražavaju li uvijek naši postupci i ophođenje s drugima u svijetu da smo nešto drugačiji—da imamo više težnje i mjerila ponašanja? Može li se za nas reći, kao što je bilo rečeno za Daniela, da se u nama ne može naći nikakva greška osim onog što se tiče zakona našega Boga? (Daniel 6: 4, 5) Iako je Jona izjavio da se boji Gospodina, Boga nebeskoga, da je pokazao pravo poštovanje prema Stvoritelju, bi li pobjegao od dodijeljenog mu zadatka propovijedanja Ninivljanima? Ne bi li barem bio zabrinut za ljude na brodu i molio se Ocu u njihovo ime?

Oni na brodu bili su zaprepašteni što je Jona, iako je izjavio da je Hebrej, pobjegao od svog Boga, pogotovo jer su proveli svoje živote pokušavajući umilostiviti i umiriti vlastite bogove. Prvo pitanje, zašto spava, a ne moli se, doista je bilo prijekor onome koji je bio glasnik pravog Boga.

SAMOPROPITIVANJE

Pogriješimo li ikada živeći u skladu s našim kršćanskim zavjetima? Jesmo li ikada bili neoprezni kada smo rekli ili učinili nešto što ne predstavlja najviša mjerila odanosti Učitelju? Je li Gospodin ikada dopustio nekome tko nije vjernik da nas prekorava zbog našeg

ponašanja i tako nas postiđuje? Sve je to dio samopropitivanja.

Što smo bliži Gospodinu, to ćemo više biti svjesni riječi apostola Pavla i spoznati svoju potrebu za čišćenjem i oprostom kroz Kristovo milosrđe. “Doista znam da dobro ne prebiva u meni, to jest u mojem tijelu. Uistinu: htjeti mi ide, ali ne i činiti dobro. Ta ne činim dobro koje bih htio, nego zlo koje ne bih htio—to činim. ... Jadan li sam ja čovjek! Tko će me istrgnuti iz ovoga tijela smrtonosnoga? Hvala Bogu po Isusu Kristu Gospodinu našem! Ja, dakle, umom služim zakonu Božjemu, a tijelom zakonu grijeha..”—Rimljanima 7: 18, 19, 24, 25

Jona 1:11-17 sadrži pouke kako u pogledu Božje snažne moći, tako i one proročke prirode. U ovim stihovima Jona potiče mornare da ga bace u more jer je njegova prisutnost uzrok njihove nevolje. Pokazali su plemenitost karaktera tako što su jače zaveslali kako bi izbjegli taj korak, ali bezuspješno. Na kraju su tražili oprost od Joninog Boga što su ga bacili u more, nakon čega se more odmah smirilo. Mornari su prepoznali da je Bog Hebreja stvaran, te su mu se molili, prinosili žrtve i davali zavjete. Što se tiče Jone, on je progutan i bio je u utrobi ribe tri dana i noći.

Iako ne prema nedostacima njegovog karaktera, ali u proročkom smislu, čini se da Jona predstavlja Krista kao i njegovo tijelo, članove njegove Crkve. Isus je rekao: “Doista, kao što Jona bijaše u utrobi kitovoj tri dana i tri noći, tako će i Sin Čovječji biti u srcu zemlje tri dana i tri noći.” (Matej 12: 40) Krist je uskrsnuo trećeg dana, primivši svoje duhovno uskrsnuće. Stoga, kao što je Jona dragovoljno dopustio da bude simbolično ubijen bacanjem u more, Krist je dragovoljno dao svoj život u stvarnosti kao žrtvu za oca Adama i cijelu ljudsku rasu. (1.Timoteju 2: 5, 6) Tijekom sadašnjeg kršćanskog doba, Isusovi sljed-

benici također dragovoljno daju svoje živote u žrtvo-
vanju i služenju, slijedeći Isusove stope.—Rimljanima
12: 1; 1.Petrova 2: 5

Jona, 2. poglavlje, opisuje prorokovo iskustvo
dok je bio u utrobi ribe kada se posvetio molitvi. Bio je
u vrlo teškim prilikama zbog svoje neposlušnosti i bijega
od Božje zapovijedi. Postoji element nade kada se priz-
naje da je, iako je bio odvojen od Boga, govorio o pon-
ovnom gledanju prema njegovom svetom hramu. Jona
je možda prepoznao da Bog daje oprostjenje kad netko
zaluta i onda mu se vrati.

Očita pouka za nas je da čak i kada smo loše
radili, nikada ne bismo trebali zanemariti priliku za
molitvu. Ne mogu sve molitve biti uslišane odmah ili na
željeni način, ali oni koje je Otac izabrao mogu biti sig-
urni da sve dok imaju želju komunicirati s Gospodinom,
on će odgovoriti u svoje vrijeme i na svoj način u skladu
s njegovom savršenom voljom.—1.Solunjanima 5: 17;
Jakovljeva poslanica 5: 16

POTREBNA STEGA

Jonin položaj pronalazi određene paralele u
njegovom iskustvu s iskustvom naroda Izraela. Poput
Jone, Izrael je bio posebno izabran od Boga. Oni su tre-
bali biti kraljevstvo svećenika, sveti narod i predraga
svojina Gospodinova. (2.Mojsijeva 19: 3-6) Međutim,
oni su se, poput Jone, pobunili protiv Boga, zanemarili
ga poslušati i time nisu uspjeli ispuniti svoju misiju.
Tako su primili stegu od Boga u obliku zlostavljanja od
strane drugih naroda tijekom mnogih stoljeća.

Učiteljeve su riječi bile vrlo prijekorne dok je
plakao nad izraelskim narodom. “Jeruzaleme, Jeruza-
leme, koji ubijaš proroke i kamenuješ one što su tebi
poslani! Koliko li puta htjedoh okupiti djecu tvoju kao

što kvočka okuplja piliće pod krila, i ne htjedoste. Evo, napuštena vam kuća. Doista, kažem vam, odsada me nećete vidjeti dok ne reknete: Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje!”—Matej 23: 37-39

Trenutačno Izrael još uvijek traži vojne saveze i nacionalnu obranu kao rješenje svojih problema. Međutim, baš kao što je Jona, iz dubina očaja, priznao da je “spasenje od JAHVE”, tako će i Izrael morati dati isto priznanje kada čin obnove započne.—Jona 2: 9; Izaija 1: 24-26; Zaharija 12: 10; Djela apostolska 3: 20, 21

Kad je Jona konačno otišao u Ninivu i učinio kako je Bog naredio, ljudi su se pokajali. “Riječ JAHVINA dođe Joni drugi put: ‘Ustani’, reče mu, ‘idi u Ninivu, grad veliki, propovijedaj u njemu što ću ti reći.’ Jona ustade i ode u Ninivu, kako mu JAHVE zapovjedi. Niniva bijaše grad velik do Boga—tri dana hoda. Jona prođe gradom dan hoda, propovijedajući: ‘Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.’”—Jona 3: 1-4

Izvjeste se nastavlja: “Ninivljani povjerovali su Bogu; oglosiše post i obukoše se u kostrijet, svi od najvećega do najmanjega. Glas doprije do kralja ninivskog: on ustade s prijestolja, skide plašt sa sebe, odjenu se u kostrijet i sjede u pepeo. Tada se po odredbi kralja i njegovih velikaša oglosi i objavi u Ninivi: ‘Ljudi i stoka, goveda i ovce da ne okuse ništa, ni da pasu, ni da vodu piju. Nego i ljudi i stoka da se pokriju kostrijeću, da glasno Boga zazivlju i da se obrati svatko sa svojega zlog puta i nepravde koju je činio. Tko zna, možda će se povratiti Bog, smilovati se i odustati od ljutoga svog gnjeva da ne izginemo?’ Bog vidje što su činili: da se obratiše od svojega zlog puta. I sažali se Bog zbog nesreće kojom im bijaše zaprijetio i ne učini.”—vss. 5-10

Dok gledamo svu zloću u današnjem svijetu, ako živimo pravedno, to nas kao vjernike mora uznemiriti.

Priča o obraćenju Ninive važna je u pogledu djelotvornosti Kristova kraljevstva koje dolazi. Dok Biblija ukazuje da će neki morati biti zauvijek uništeni u “drugoj smrti”, to će vjerojatno uključivati vrlo malu manjinu pojedinaca. (Otkrivenje 20: 12-15) Da nije tako, Božje dopuštenje zla, tako da čovječanstvo kroz svoje vlastito iskustvo spozna veliku grješnost grijeha, a zatim napravi odgovarajući kontrast tijekom kraljevstva kada je Sotona vezan, ne bi bilo uistinu učinkovito.—Rimljanima 7: 14; Otkrivenje 20: 1-3

Sodoma je uništena jer u njoj nije bilo moguće pronaći deset pravednika. “I ti, Kafarnaume! Zar ćeš se do neba uzvisiti? Do u podzemlje ćeš se strovaliti! Doista, da su se u Sodomi zbila čudesa koja su se dogodila u tebi, ostala bi ona do danas. Ali kažem vam: Zemlji će sodonskoj biti na Dan sudnji lakše nego tebi.” (Matej 11: 23, 24) Ako je narod Sodome moguće oporaviti, možemo biti sigurni da će isto vrijediti i za veliku većinu čovječanstva.

UZDANJE U BOGA

Jona se pomoli i reče: “Ah, JAHVE, nisam li ja to slutio dok još u svojoj zemlji bijah? Zato sam htio prije pobjeći u Taršiš; jer znao sam da si ti Bog milostiv i milosrdan, spor na gnjev i bogat milosrđem i da se nad nesrećom brzo sažališ.” (Jona 4: 2) Možda je Jona mislio da ti pogani zaslužuju biti uništeni, pogotovo zato što su bili prijetnja Izraelu. Kako je Bog mogao dopustiti da takvi ljudi žive? Nisu li Izraelci bili njegov izabrani narod i stoga bolji od drugih?

Bog je premudri i milosrdni Otac. On je spreman oprostiti kada se iskreno pokaje, bez obzira na nečije prethodne okolnosti. Istina je da trebamo voljeti pravednost i mrziti bezakonje, ali je također istina da ne

možemo mrziti grešnike i biti ugodni Bogu. “‘Života mi moga’—riječ je JAHVE Gospoda—‘nije meni do smrti bezbožnikove, nego da se odvрати od zloga puta svojega i da živi.’—Ezekiel 33: 11

Drugi razlog zbog kojeg je Jona možda bio ozlovoljen bio je taj što je smatrao da je lažni prorok, jer je propovijedao da će Niniva biti uništena za četrdeset dana, a da se to nije dogodilo. Također je znao da će ljudima iz Ninive biti oprošteno ako se pokaju, ali očito je toliko mrzio Asirce da nije želio da imaju priliku pokajati se. Čini se neobičnim da se Jona, izabrani sluga, ljuti na Boga. Prisjećajući se svojih iskustava u dubinama oceana u utrobi ribe, i činjenice da je u Božjoj providnosti bio spašen i da mu je dana druga prilika da učini ono što mu je upućeno da prvo učini, kako je moguće da se usudio biti nezadovoljan Bogom? Možda bismo trebali postaviti isto pitanje.

Jesmo li ikada ljuti jer prolazimo kroz teška iskustva? Pitamo li se ikada zašto moramo prolaziti kroz njih ili se žalimo na njih? Vjerujemo li da nam se kao djeci Božjoj, s anđelima čuvarima, ponekad događaju stvari koje nisu dopuštene u cilju pravednosti? Apostol Pavao odgovara: “Nije vas zahvatila druga kušnja osim ljudske. Ta vjeran je Bog: neće pustiti da budete kušani preko svojih sila, nego će s kušnjom dati i ishod da možete izdržati.”—1.Korinćanima 10: 13, Novi engleski prijevod

Na drugom mjestu, apostol dodaje: “Isprva se, doduše, čini da nijedno odgajanje nije radost, nego žalost, ali onima koji su njime uvježbani poslije donosi mironosni plod pravednosti.” (Hebrejima 12: 11, engleska standardna verzija) Svako pravo Božje dijete može posvjedočiti o iskustvima stege i obuke. Uvijek bismo to trebali cijiniti kao dokaze našeg sinovstva, a

ne negodovati zbog toga, i, čak i ako to nije otvoreno izraženo, biti ljuti što Bog nije smatrao prikladnim to spriječiti.

ZAKLJUČNE MISLI

Nakon toga, Jona je izašao van grada, i vidio je biljku postavljenu da mu pruži hlad kao dokaz Božje milosti prema njemu, ali nakon toga, crv je poslan da napadne biljku i ona se osušila. “Bog upita Jonu: ‘Srdiš li se s pravom zbog bršljana?’ On odgovori: ‘Da, s pravom sam ljut nasmrt.’” (Jona 4: 1-9) Jonin gnjev zbog bršljana koji je uvenuo bio mu je važniji od činjenice da su se ljudi u Ninivi pokajali.

Iako je Isus umro za cijelo čovječanstvo, ponuda spasenja sada je samo za njegove sljedbenike u ovom sadašnjem Evandeoskom dobu, a za svijet u cjelini, “preostale ljude,” u budućnosti. (Djela apostolska 15: 14-17) Trenutno je Sotona, “bog ovoga svijeta,” zaslijepio pameti nevjerničke, i bit će potrebno djelo Kristovog kraljevstva da ispravi umove i srca čovječanstva, kada će se “učiti pravdi stanovnici kruga zemaljskoga.”—2.Korinćanima 4: 4; Izaija 26: 9

Poput građana svih prošlih i sadašnjih naroda, ljudi iz Ninive također se moraju vratiti iz grobnice i dobiti priliku za život i učenje pravednosti. “Jer dolazi čas kad će svi koji su u grobovima, čuti njegov glas. I izići će.” “Uzdajući se u Boga uskrsnuti će pravednici i nepravednici.” (Ivan 5: 28, 29; Djela apostolska 24: 15) Sadašnja misija vjernih kršćana je naviještati skoro uspostavljeno Kristovo kraljevstvo kao dobru vijest koja će iskorijeniti sva zla ovog sadašnjeg poretka. ■